

Lag om ändring i lagen (1982: 521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar;

SFS 1985: 373

Utkom från trycket
den 12 juni 1985

utfärdad den 23 maj 1985.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1982:521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar²

dels att 1 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 16–23 §§, samt närmast före 1 och 16 §§ nya rubriker av nedan angivna lydelse,

dels att närmast före 2 § skall införas en ny rubrik som skall lyda "Bestämmelser om material ur en enda förlaga".

Till följd härav kommer lagen att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

| Lagens tillämpningsområde

1 §³ Denna lag gäller yttrandefriheten i sådana radiotidningar, som avses i lagen (1981:508) om radiotidningar, och sådana kassettidningar som anges i andra stycket.

Med kassettidning förstås i denna lag en för synskadade avsedd version av en periodisk skrift som ges ut här i landet (förlagan), under förutsättning att ägaren av den periodiska skriften sprider eller låter sprida denna version i form av kassetband eller annan sådan upptagning som kan läsas,

¹ Prop. 1984/85: 167, KU 33, rskr 294.

² Senaste lydelse av lagens rubrik 1983: 496.

³ Senaste lydelse 1983: 496.

avlyssnas eller på något annat sätt uppfattas endast med ett tekniskt hjälpmedel. Bestämmelserna i 2–15 §§ tillämpas på en kassettidning i den utsträckning denna innehåller en version av förlagan samt uppgifter om hur denna har disponerats. Bestämmelserna i 4 § och 13 § första stycket tillämpas dock även på annat material i kassettidningen, om inte annat följer av tredje stycket.

Innehåller en radio- eller kassettidning utöver en version av förlagan och uppgifter om hur denna har disponerats även en sammanställning av material ur två eller flera radio- eller kassettidningars förlagor, vilkas ägare samverkar härom, gäller 16–23 §§ i fråga om sammanställningen samt i fråga om uppgifter om hur denna har disponerats.

I frågor som inte behandlas i denna lag gäller vad som föreskrivs i andra författningar. *Lag (1985:373)*.

Bestämmelser om material ur en enda förlaga

2 § Missbruk av yttrandefriheten i en radio- eller kassettidning medför ansvar och skadeståndsskyldighet endast när gärningen innefattar yttrandefrihetsbrott. Vad som har sagts nu gäller också förverkande av egendom och annan särskild rättsverkan av brott.

Med yttrandefrihetsbrott avses i denna lag framställning eller offentliggörande som enligt 7 kap. 4 eller 5 § tryckfrihetsförordningen skulle ha varit att anse som tryckfrihetsbrott, om gärningen hade begåtts genom en tryckt skrift. Yttrandefrihetsbrott föreligger endast om radiotidningen har blivit sänd eller kassettidningen har blivit spridd.

Som yttrandefrihetsbrott anses inte tillkännagivanden i annonser eller liknande meddelanden i en radio- eller kassettidning, om det inte av meddelandets innehåll omedelbart framgår att ansvar för ett sådant brott kan komma i fråga. Är ett meddelande straffbart i förening med omständigheter, som inte omedelbart framgår av meddelandets innehåll, gäller vad som är föreskrivet i allmänhet. Detsamma gäller i fråga om meddelanden genom chiffer eller på något annat sätt som är hemligt för allmänheten. *Lag (1983:496)*.

3 § Bestämmelser i brottsbalken eller i annan lag om påföljd för de brott, som avses i 7 kap. 4 och 5 §§ tryckfrihetsförordningen, eller om förverkande av egendom eller annan särskild rättsverkan av sådant brott gäller också när brottet är att anse som yttrandefrihetsbrott i en radio- eller kassettidning. *Lag (1983:496)*.

4 § Den som är utgivare av den periodiska skrift som utgör en radio- eller kassettidnings förlaga har befogenhet att bestämma över radio- eller kassettidningens innehåll så att ingenting får förekomma i denna mot hans vilja. Har en ställföreträdare inträtt som utgivare, gäller det sagda honom. *Lag (1983:496)*.

5 § För yttrandefrihetsbrott i en radio- eller kassettidning ansvarar den som enligt 8 kap. tryckfrihetsförordningen i egenskap av utgivare, ställföreträdare för denne eller ägare är ansvarig för den periodiska skrift som utgör radio- eller kassettidningens förlaga. *Lag (1983:496)*

6 § Ingen annan får dömas till ansvar för yttrandefrihetsbrott i en radio- eller kassettidning eller för medverkan till ett sådant brott än den som är ansvarig enligt 5 §.

Om en författare eller annan upphovsman till innehållet i en radio- eller kassettidning gör sig skyldig till en sådan gärning som anges i 7 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen, får han dock dömas till ansvar för detta enligt vad som är föreskrivet i allmänhet. Detsamma gäller, om någon lämnar meddelande för offentliggörande i en radio- eller kassettidning eller anskaffar uppgifter eller underrättelser för att offentliggöra dessa i en sådan tidning eller för att lämna ett sådant meddelande som nyss har angetts utan att syftet är att uppgifterna eller underrättelserna skall offentliggöras i radio- eller kassettidningens förlaga. *Lag (1983:496).*

7 § För skada på grund av yttrandefrihetsbrott i en radio- eller kassettidning svarar den som enligt 5 § är ansvarig för brottet.

Svarar utgivaren av den periodiska skrift som utgör en radio- eller kassettidnings förlaga eller en ställföreträdare för denne för ett yttrandefrihetsbrott i radio- eller kassettidningen, är den periodiska skriftens ägare skyldig att ersätta skadan tillsammans med utgivaren eller ställföreträdaren.

Skadeståndsskyldighet får inte åläggas någon annan än den som är ansvarig för skadan enligt första eller andra stycket. Om skadeståndsskyldighet på grund av brott som avses i 2 § tredje stycket eller 6 § andra stycket gäller dock vad som är föreskrivet i allmänhet. *Lag (1983:496).*

8 § Frågor som rör missbruk av yttrandefriheten i en radio- eller kassettidning skall bedömas efter samma grunder som enligt 1 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen gäller för bedömningen av missbruk av tryckfriheten.

Den som är ansvarig enligt 5 eller 7 § för en radio- eller kassettidning skall anses ha haft kännedom om innehållet i denna tidning och ha medgett att denna sändes i radio eller spreds i form av kassetband eller annan upptagning. *Lag (1983:496).*

9 § I mål om ansvar eller skadestånd eller om förverkande av egendom eller annan särskild rättsverkan på grund av yttrandefrihetsbrott i en radio- eller kassettidning får fråga inte väckas om vem som, utan att vara ansvarig för brottet eller skadeståndsskyldig enligt denna lag,

1. är författare eller annan upphovsman till innehållet i radio- eller kassettidningen,
2. har framställt radio- eller kassettidningen, eller
3. har lämnat meddelande enligt 1 kap. 1 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen till den periodiska skrift som utgör radio- eller kassettidningens förlaga.

Handläggs ett sådant mål som avses i första stycket i samma rättegång som ett tryckfrihetsmål, hindrar det stycket inte att en fråga, som enligt 3 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen får väckas i tryckfrihetsmålet, tas upp i den gemensamma rättegången. *Lag (1983:496).*

10 § Beträffande mål om ansvar eller skadestånd eller om förverkande av egendom eller annan särskild rättsverkan på grund av yttrandefrihets-

brott i en radio- eller kassettidning gäller vad som är föreskrivet om motsvarande mål angående tryckfrihetsbrott genom den periodiska skrift som utgör radio- eller kassettidningens förlaga.

I fråga om mål angående ansvar eller skadestånd på grund av brott som avses i 6 § andra stycket första meningen gäller vad som är föreskrivet om motsvarande tryckfrihetsmål. *Lag (1983:496)*.

11 § Den som har tagit befattning med tillkomsten eller med sändningen eller spridningen av en radio- eller kassettidning får inte röja vad han därvid har fått veta om vem som är författare eller annan upphovsman till innehållet i radio- eller kassettidningen, vem som har framställt denna eller vem som har lämnat meddelande som anges i 9 § första stycket 3, om inte

1. denne har samtyckt till det,

2. det i ett sådant mål som anges i 9 § första stycket är fråga om huruvida den, mot vilken talan förs, enligt denna lag är ansvarig för brottet eller skadeståndsskyldig,

3. det i ett fall som avses i 6 § andra stycket första meningen är fråga om ett sådant brott mot rikets säkerhet som anges i 7 kap. 3 § första stycket 1 tryckfrihetsförordningen,

4. rätten i ett fall, som avses i 2 § tredje stycket, eller i ett fall, som avses i 6 § andra stycket första meningen och där det är fråga om ett brott enligt 7 kap. 3 § första stycket 2 eller 3 tryckfrihetsförordningen, anser det behövt att det vid förhandling lämnas uppgift om huruvida den som är tilltalad eller skäligen misstänkt för brottet har lämnat meddelandet eller medverkat till framställningen i radio- eller kassettidningen,

5. rätten av hänsyn till ett allmänt eller enskilt intresse anser det vara av synnerlig vikt att uppgift i saken lämnas vid vittnesförhör eller förhör med en part under sanningsförsäkran, eller

6. uppgiftslämnandet i annat fall är tillåtet enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen. *Lag (1983:496)*.

12 § Myndigheter och andra allmänna organ får inte efterforska den som är författare eller annan upphovsman till innehållet i en radio- eller kassettidning eller den som har framställt en sådan tidning i vidare mån än som krävs för ett åtal eller annat ingripande som inte strider mot denna lag. Får efterforskning förekomma, skall därvid beaktas den tystnadsplikt som är föreskriven i 11 §. *Lag (1983:496)*.

13 § Ägaren till en periodisk skrift som utgör förlaga till en radiotidning skall se till att varje sändning av radiotidningen spelas in och att inspelningen bevaras minst sex månader från sändningen. Ägaren till en periodisk skrift som utgör förlaga till en kassettidning skall bevara ett exemplar av varje nummer av kassettidningen minst sex månader från den dag då numret lämnades ut för spridning. Ägaren skall också se till att en sådan upptagning av en radio- eller kassettidning kan avläsas, avlyssnas eller uppfattas på något annat sätt.

Rätt att kostnadsfritt ta del av en sådan upptagning och få en utskrift av vad som har yttrats i radio- eller kassettidningen har

1. justitiekanslern,

2. en enskild som anser att ett yttrandefrihetsbrott mot honom har

begåtts i radio- eller kassettidningen eller att han har lidit skada på grund av ett yttrandefrihetsbrott i denna tidning, om det inte är uppenbart att han inte berörs av innehållet i denna på ett sådant sätt att han kan vara målsägande. *Lag (1983:496)*.

14 § Allmänt åtal för yttrandefrihetsbrott i en radio- eller kassettidning väcks av justitiekanslern. Åtalet skall väckas inom sex månader från det att radiotidningen sändes eller kassettidningen lämnades ut för spridning. Vad som är föreskrivet i 9 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen och annan lag angående åtal för tryckfrihetsbrott skall tillämpas också i fråga om yttrandefrihetsbrott i en radio- eller kassettidning.

Justitiekanslern är åklagare även i mål om ansvar för brott som avses i 6 § andra stycket första meningen. *Lag (1983:496)*.

15 § I fråga om ansvar för den som bryter mot 11 § gäller 20 kap. 3 § brottsbalken. Åtal för ett sådant brott får väckas av åklagare endast om målsäganden anger brottet till åtal.

Den som bryter mot 12 § första meningen döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra någon av sina skyldigheter enligt 13 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för brott som avses i denna paragraf.

Bestämmelser om sammanställningar av material ur mer än en förlaga

16 § Bestämmelserna i 2, 3, 6, 8 och 9 §§, 10 § andra stycket, 11, 12, 14 och 15 §§ gäller också den del av en radio- eller kassettidning som innehåller en sammanställning av material ur två eller flera radio- eller kassettidningars förlagor, vilkas ägare samverkar härom, samt uppgifter om hur sammanställningen har disponerats. Därvid skall vad som sägs om ansvarighet enligt 5 eller 7 § i stället avse ansvarighet enligt 20 eller 21 § såvitt gäller yttrandefrihetsbrott i denna del av radio- eller kassettidningen. *Lag (1985:373)*.

17 § För den del av en radio- eller kassettidning som utgörs av en sammanställning skall det finnas en särskild utgivare som utses av de samverkande ägarna till de periodiska skrifter ur vilka materialet hämtats.

Utgivaren skall vara myndig och ha hemvist i Sverige. Han får inte vara i konkurstillstånd. Ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan till radio- eller kassettidningen skall anmäla vem som är utgivare till den myndighet som regeringen bestämmer.

Är utgivaren inte längre behörig eller upphör annars hans uppdrag, skall de periodiska skrifternas ägare omedelbart utse en ny utgivare. Denne skall anmälas så som nyss har sagts. *Lag (1985:373)*.

18 § För utgivaren får finnas en eller flera ställföreträdare. Utgivaren utser ställföreträdare och anmäler vem denne är till den myndighet som avses i 17 § andra stycket. Föreskrifterna där gäller i övrigt i fråga om ställföreträdare. Upphör utgivarens uppdrag är även uppdraget som ställföreträdare förfallet. *Lag (1985:373)*.

19 § Vad som sägs i 4 § om utgivare och ställföreträdare tillämpas på en särskild utgivare och dennes ställföreträdare såvitt gäller den del av en radio- eller kassettidning som utgörs av en sammanställning. *Lag (1985:373).*

20 § För yttrandefrihetsbrott i den del av en radio- eller kassettidning som utgörs av en sammanställning ansvarar den som enligt 17 § är anmäld som särskild utgivare. Är en ställföreträdare anmäld och har han inträtt som utgivare, svarar ställföreträdaren i utgivarens ställe under förutsättning att detta anges i samband med att radiotidningen sänds eller kassettidningen sprids.

Om någon särskild utgivare inte var utsedd och anmäld, när radiotidningen sändes eller kassettidningen spreds, eller om den som är anmäld inte längre var behörig eller om hans uppdrag som utgivare hade upphört, vilar det ansvar för yttrandefrihetsbrott som utgivaren skulle ha haft i stället på ägarna till de periodiska skrifterna. Dessa är också ansvariga, om utgivaren var utsedd för skens skull eller om denne annars uppenbart inte hade den befogenhet som han skall ha enligt 19 §, när radiotidningen sändes eller kassettidningen spreds.

Om den som inträtt som ställföreträdare inte längre var behörig, när radiotidningen sändes eller kassettidningen spreds, eller om hans uppdrag hade upphört eller om det beträffande ställföreträdaren förelåg sådant förhållande som avses i andra stycket andra meningen, svarar utgivaren. *Lag (1985:373).*

21 § För skada på grund av yttrandefrihetsbrott i den del av en radio- eller kassettidning som utgörs av en sammanställning svarar den som enligt 20 § är ansvarig för brottet.

Svarar den särskilde utgivaren eller dennes ställföreträdare för ett yttrandefrihetsbrott i den del av en radio- eller kassettidning som utgörs av en sammanställning, är ägarna till de periodiska skrifterna skyldiga att ersätta skadan tillsammans med utgivaren eller ställföreträdaren.

Skadeståndsskyldighet får inte åläggas någon annan än den som är ansvarig för skadan enligt första eller andra stycket. Om skadeståndsskyldighet på grund av brott som avses i 2 § tredje stycket eller 6 § andra stycket gäller dock vad som är föreskrivet i allmänhet. *Lag (1985:373).*

22 § I fråga om mål om ansvar eller skadeståndsskyldighet eller om förverkande av egendom eller annan särskild rättsverkan på grund av ett yttrandefrihetsbrott i den del av en radio- eller kassettidning som har mer än en förlaga gäller samma bestämmelser som beträffande motsvarande mål angående tryckfrihetsbrott genom den periodiska skrift som är den huvudsakliga förlagan till tidningen. *Lag (1985:373).*

23 § Skyldighet enligt 13 § första stycket att kunna tillhandahålla innehållet i en radio- eller kassettidning gäller för ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan till tidningen i fråga om den del av tidningen som utgörs av en sammanställning.

Rätt enligt 13 § andra stycket att ta del av innehållet i en radio- eller

kassettidning gäller också den del av tidningen som utgörs av en sammanställning. *Lag (1985:373)*.

SFS 1985:373

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985. De nya bestämmelserna tillämpas inte i fråga om radiotidningar som har sänts och kassettidningar som har lämnats ut för spridning före denna dag.

På regeringens vägnar

STEN WICKBOM

Göran Regner
(Justitiedepartementet)

